

Εκδήλωση - Αφιέρωμα στο κριτικό έργο του Μανόλη Ανδρόνικου

Χαιρετισμός Έφης Στρούζα

26 Απρ 2002

Η σημερινή εκδήλωση, αφιερωμένη στα κείμενα που έγραψε ο Μανόλης Ανδρόνικος για την τέχνη, είναι για μας ένας πολύ σημαντικός σταθμός. Η AICA-HELLAS σήμερα τιμά και παράλληλα τιμάται από το μέγεθος της πνευματικής φυσιογνωμίας ενός ανθρώπου που προσέφερε στο χώρο μας μια πλούσια παρακαταθήκη στοχασμών και μελετών, αποσπάσματα της οποίας θελήσαμε να διαφυλάξουμε στην έκδοση που παρουσιάζουμε, με τίτλο «*Μανόλης Ανδρόνικος. Κείμενα για την Τέχνη*».

Ο τόπος όπου γίνεται η παρουσίαση αυτού του βιβλίου, η Θεσσαλονίκη, δεν ήτανε τυχαία επιλογή. Θεωρήσαμε χρέος μας να φέρουμε τις σκέψεις του να ξανακουστούν εκεί όπου τις έσπειρε και τις καλλιέργησε, αφιερώνοντας ένα σημαντικό μέρος της δραστηριότητάς του στην ανύψωση και στην αναβίωση της καλλιτεχνικής ζωής αυτής της πόλης. Ο Μανόλης Ανδρόνικος έδωσε ένα μεγάλο μέρος της ενέργειάς του, όπως θα ακούσουμε και θα μάθουμε από τους διακεκριμένους ομιλητές, για να αναβαθμιστεί το επίπεδο της ανάγνωσης της τέχνης της νεότερης εποχής. Αυτή είναι μια πτυχή που δεν είναι τόσο γνωστή στο ευρύτερο κοινό και, από αυτή την άποψη, το βιβλίο συμβάλλει σε μια πιο σφαιρική γνωριμία με την πνευματική ταυτότητα του Ανδρόνικου.

Ο συγκεκριμένος χώρος, επίσης, όπου αυτή η εκδήλωση σήμερα φιλοξενείται, το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, που τόσο ένθερμα συμπαραστάθηκε στις οργανωτικές ανάγκες αυτής της πρωτοβουλίας μας, δεν υπήρξε μια τυχαία επιλογή. Το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης είναι ένα ακόμη δείγμα, μια ακόμη απόδειξη της προωθημένης στάσης και της ενεργούς δράσης του Μανόλη Ανδρόνικου στο χώρο των πολιτιστικών πρωτοβουλιών, καθώς υπήρξε ένας από τους κύριους υποστηρικτές για την ίδρυσή του.

Για τον τόμο αυτό και το περιεχόμενό του, όπως και για τον ίδιο τον άνθρωπο, το δάσκαλο, το φίλο, θα μας μιλήσουν άνθρωποι που τον γνώρισαν από κοντά, που δούλεψαν και στοχάστηκαν μαζί του, σήμερα επίλεκτα μέλη της πνευματικής μας κοινότητας: ο Νίκος Νικονάνος, η Χρυσούλα Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, η Αγγελική Σαχίνη, ο Δημήτρης Φατούρος, ενώ η σημασία της στάσης του Μανόλη Ανδρόνικου απέναντι στον πολιτισμό με την έννοια της ποιητικής πράξης δεν θα μπορούσε να βρει καλύτερο σχολιαστή και ερμηνευτή από τον Τίτο Πατρίκιο. Εκ μέρους της Εταιρείας μας, τους ευχαριστούμε που αποδέχτηκαν να συμβάλουν ουσιαστικά σε αυτή την εκδήλωση. Από το στόμα τους θα ακούσουμε και θα μάθουμε πολλά πράγματα που δεν γνωρίζουμε για τη μέθοδο της σκέψης του, αλλά και για το πώς τελικά χτίζεται μια δημιουργική ζωή.

Για μας, τους μεταγενέστερους όπως και για τους νεότερους που ασχολούνται με τη μελέτη και την κριτική της τέχνης, προσεγγίζοντάς την από τις πολλαπλές σύγχρονες σκοπιές θεώρησης της καλλιτεχνικής δημιουργίας, στον τόμο αυτό πρέπει να αναγνωρίσουμε και να εκτιμήσουμε κάτι που είναι, κατά τη γνώμη μου, ιδιαίτερης σημασίας για το σήμερα, για τη σύγχρονη πραγματικότητα: το λαμπρό δείγμα μιας μεθόδου σκέψης, ενός τρόπου ζωής, όπου μέτρο αξιολόγησης των φαινομένων είναι η παιδείωση στο σύνολο του ιστορικού χρόνου, του παρελθόντος και του

παρόντος. Το έλλειμμα του σύγχρονου πολιτισμού είναι η απώλεια αυτής της σφαιρικής παιδείας, και το αναγνωρίζουμε σε πολλές εκφάνσεις της σύγχρονης ζωής.

Θα ήθελα να προσθέσω μερικές πληροφορίες για το ιστορικό αυτής της έκδοσης. Είναι η πρώτη από μια νέα σειρά, που τιτλοφορείται «Βιβλιοθήκη Τέχνης», και που φιλοδοξούμε να τη συνεχίσουμε με περισσότερους τόμους. Το ιστορικό αυτού του βιβλίου είναι μακρύ και θα ήθελα να το εξιστορήσω με λίγα λόγια, καθώς εγώ δεν κάνω τίποτε άλλο αυτή τη στιγμή από το να έχω πάρει, μαζί με τις συναδέλφους μου του Δ.Σ., το νήμα της πρωτοβουλίας παλαιότερων συναδέλφων. Η αρχική ιδέα οφείλεται στον Αλέξανδρο Ξύδη πριν από είκοσι περίπου χρόνια. Για πρακτικούς λόγους, το έργο της σύνταξης δεν μπόρεσε να προχωρήσει. Το 1999, κατά τη θητεία του προηγούμενου Δ.Σ., υπό την προεδρία της Μαίρης Μιχαηλίδου, αποφασίστηκε να πραγματοποιηθεί αυτή η ιδέα για να γιορτάσουμε, το 2001, τα 50 χρόνια ίδρυσης της Εταιρείας, της οποίας ο Μανόλης Ανδρόνικος υπήρξε ένα από τα πρώτα μέλη. Η σημερινή παρουσίαση επιβεβαιώνει την πεποίθησή μας στο χρέος που όλοι έχουμε να δίνουμε τη συνέχεια στις σωστές ιδέες και στα χρήσιμα έργα αξίων συναδέλφων.

Το βιβλίο «*Μανόλης Ανδρόνικος. Κείμενα για την Τέχνη*» σήμερα υπάρχει χάρη στην ανταπόκριση που είχαμε από την Αγγελική Σαχίνη, η οποία επιμελήθηκε το βιβλίο επάξια και οφείλουμε να της εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας και να της απευθύνουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ. Σ' ευχαριστούμε πολύ, Αγγελική.

Κλείνοντας τον χαιρετισμό μου, θα ήθελα να πω τη σειρά με την οποία θα μας μιλήσουν σήμερα οι ομιλητές μας. Θα αρχίσει η κυρία Αγγελική Σαχίνη η οποία θα μας κάνει μια εισαγωγή στη μέθοδο επιλογής των κειμένων που δημοσιεύονται στο βιβλίο, θα παρακαλέσουμε την κυρία Χρυσούλα Σαατσόγλου-Παλιαδέλη να συνεχίσει διότι έχουμε να ακούσουμε πάρα πολλά ενδιαφέροντα πράγματα από έναν από τους πιο αξίους συνεχιστές της επιστημονικής εργασίας του Μανόλη Ανδρόνικου στο χώρο της αρχαιολογίας, στη συνέχεια θα μάθουμε πολλές ανέκδοτες πτυχές της πολυσχιδούς φυσιογνωμίας του Ανδρόνικου ακούγοντας τον κύριο Νίκο Νικονάνο, έναν από τους αξίους συναδέλφους μας, που είχε την τύχη να βρεθεί κοντά στον Ανδρόνικο, και θα ακολουθήσει η ομιλία του κυρίου Δημήτρη Φατούρου, ο οποίος θα μας αποκαλύψει ορισμένα πράγματα που δεν γνωρίζουμε όλοι σχετικά με τη δραστηριότητα του Μανόλη Ανδρόνικου στη σύγχρονη καλλιτεχνική ζωή της εποχής του. Τέλος, ο φόρος τιμής που αποτίουμε στον Μανόλη Ανδρόνικο θα κλείσει με την ομιλία του κυρίου Τίτου Πατρίκιου, που θα προσθέσει τους δικούς του στοχασμούς. Στο τέλος αυτής της σεμνής συγκέντρωσης, που έχει αγκαλιαστεί με αγάπη από όλους όσοι παρευρίσκονται, θα ακούσουμε και θα δούμε σ ένα βίντεο, που το παραχώρησε η ΕΡΤ χάρη στις ενέργειες της Άννας Χατζηγιαννάκη, τον ίδιο τον Ανδρόνικο να μιλά για τη ζωή του, εδώ στη Θεσσαλονίκη.

Είναι λίγο να επαναλάβω ότι το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Τέχνης τιμάται από τη μνήμη του. Αυτή την τιμή δεν θέλουμε να την ξεχάσουμε. Ευχαριστούμε πολύ.